

DATOS IDENTIFICATIVOS

Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte

Materia	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01203			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición				
Departamento	Historia, arte e xeografía Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo Porto Porto, Benjamín			
Profesorado	Porto Porto, Benjamín Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Correo-e	porto@uvigo.es teijeiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Desde el punto de vista de la historia, los objetivos generales que se pretenden alcanzar en esta materia consisten en acercar al alumno/a al conocimiento de los fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de trabajo y herramientas empleados por la ciencia histórica aplicados a los objetos concretos que representan la actividad física y el deporte, de modo que sean capaces de comprender que ambos constituyen una forma específica de práctica que evoluciona a lo largo del tempo y en relación con la sociedad concreta en la que se desarrolla.</p> <p>La actividad física y el deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente el deporte constituye un [hecho social total], caracterizado por una compleja red de relaciones con otros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por eso el deporte no es sólo una actividad física, sino que está determinado por los significados sociales que la sociedad le atribuye a esas prácticas. La Sociología, como ciencia de lo social, ofrece una serie de teorías y metodologías útiles para explicar las relaciones entre prácticas físicas, deporte y entorno sociocultural.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
A2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
A3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
A20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
A24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte

B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional
B14	Utilización da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
B21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo
B26	Adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e do deporte.	A1 A2 A24	B1 B2 B3 B10 B11 B14
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte desde a perspectiva da Socioloxía e a Historia.	A1 A3 A24	B1 B2 B4 B7 B10 B11 B12 B13 B14 B24 B25 B26
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e do deporte ao longo do tempo e do espazo.	A1 A24	B4 B10 B11 B13 B14 B24 B25 B26
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos sociais do ser humano.	A1 A3 A24	B2 B4 B13 B14 B24 B25 B26
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.		B11 B13 B24 B25
Aplicación das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	A1	B1 B2 B12 B14
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	A1	B11 B12 B13 B14 B15 B21 B25

Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	A1	B13 B14 B21 B24 B25 B26
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	A1 A2 A20	B21 B25 B26
Relacionar os cambios no medio social cos cambios nas formas e prácticas da actividade física e o deporte.	A1	B1 B2

Contidos

Tema	
Introdución teórica e metodolóxica	A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía. Tempo e tempo histórico. Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.
A actividade física a través do tempo	Actividade física e cultura. Actividade física na Antigüidade Clásica. Das prácticas predeportivas ao deporte.
Xénese e desenvolvemento do deporte	Sociedade industrial e deporte. O modelo deportivo inglés. Difusión internacional do deporte.
O Movemento Olímpico	A época do positivismo. O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais. A obra do Barón de Coubertain. A configuración do Movemento Olímpico. Ideoloxía do movemento olímpico.
Sociedade, cultura e significados.	Sociedade, cultura, normas e socialización. Significados socioculturais: corpo e xénero. Ideoloxías.
Interacción social	Interacción social e construción social da realidade. Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas
Institucións	Grupos, redes e organizacións. Medios de comunicación. Mercados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	7.5	22.5	30
Presentacións/exposicións	6	1	7
Seminarios	8	40	48
Sesión maxistral	20	20	40
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	6	8
Informes/memorias de prácticas	0	1	1
Traballos e proxectos	0	16	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame en forma de ensaio ou tipo test sobre os contidos da materia.	50
Informes/memorias de prácticas	Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios.	25
Traballos e proxectos	Realización dun traballo bibliográfico ou de investigación sobre algún tema relacionado coa materia.	25%

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p>Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materiais.</p><p>Na segunda convocatoria de exame (xulio) os alumno deberán presentar ou realizar aquelas probas que non superasen durante o curso académico.</p><p>No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.</p>

Bibliografía. Fontes de información

- García Ferrando, M., **Encuesta de hábitos deportivos de los españoles**, **Diccionario Crítico de Ciencias Sociales**, Taylor, S.J. & Bogdan, R., **Introducción a los métodos cualitativos de investigación.**, Paidós,
- Anguera arguilaga, Mª T., **La metodología observacional en el deporte: conceptos básicos**, Vázquez Montalbán, Manuel, **Fútbol. Una religión que busca un dios**, Debate,
- Olivera Betrán J; Olivera Betrán A., **La crisis de la modernidad y el advenimiento de la postmodernidad: el deporte y las prácticas físicas alternativas en el tiempo de ocio actual**, Apunts: Educación Física y Deportes 1995, 41:10-29,
- Martínez Barreiro, A., **La construcción social del cuerpo en las sociedades contemporáneas**, Papers 2004; 73:127-152.,
- Maguire Joseph, **Un desafío al complejo deportivo-industrial: ciencias humanas, apoyo y servicio**, Lecturas: Educación Física y Deportes. Revista Digital 2004, nº 10.,
- Maguire, J., **Globalización y creación del Deporte Moderno**, Lecturas: Educación Física y Deportes. Revista Digital 2003, 67.,
- Jennings, Andrew, **Los nuevos señores de los anillos**, Ediciones de la Tempestad,
- Hernández Mendo A; Maíz Rodríguez J. y Molina Macías M.I, **Debate conceptual abierto: violencia y deporte**, Educación Física y Deportes. Revista Digital 2004; 70,
- González Aja, Teresa, **Sport y autoritarismo. La utilización del deporte por el comunismo y el fascismo**, Alianza,
- Díaz Mintegui, C., **Deporte y construcción de las relaciones de género**, Gazeta de Antropología 1996; 12:12-25,
- Buñuel Heras, A, **La construcción social del cuerpo de la mujer en el deporte**, Revista Española de Investigaciones Sociológicas 68, 1994: 97-117,
- Barbero González, J.I., **Deporte-cultura-cuerpo: (el deporte como configurador de cultura física)**, Educación y Sociedad 1991, 9:169-178,
- Giner, S.; Lamo de Espinosa, E.; Torres, C., **Diccionario de Sociología.**, Alianza Editorial,
- Macionis, JJ & Plummer, K., **Sociología (3ª edic.)**, Pearson Educación,
- Hernández Sampieri, R; Fernández-Collado, C; Baptista Lucio, P., **Metodología de la investigación**, MacGraw-Hill,
- García Ferrando, Manuel; Puig Barata, Núria y Lagardera Otero, Francisco (comps.), **Sociología del deporte (3ª edición actualizada).**, Alianza Editorial,
- Massicotte, J.P. y Lessard, C., **Histoire du sport: de l'Antiquité au XIXe siècle**, Université du Québec,

- García, S. y Ponce, J. (coords.), **Compendio histórico de la actividad física y el deporte**, Masson,
Penn, A., **Targeting schools: drill, militarism and imperialism**, Woburn,
Massengale, J.D. y Swanson, R.A. (eds.), **The History of exercise and sport science**, Human Kinetics,
Pastor Pradillo, **Fragmentos para una antropología de la actividad física**, Paidotribo,
Mason, T., **El deporte en Gran Bretaña**, Cívitas,
Durántez, C., **Las Olimpiadas Griegas**, C.O.E.,
Durántez, C., **Olimpia y los juegos olímpicos antiguos**, C.O.E.,
García Romero, F., **Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia**, AUSA, D.L.,
Segura Munguía, S., **Los Juegos Olímpicos: educación, deporte, mitología y fiestas en la antigua Grecia**, Anaya,
Moradiellos, E., **El Oficio de Historiador**, Siglo XXI,
Barbero, J.I. (ed.), **Materiales de Sociología del Deporte**, Eds. de la Piqueta,
Bibliografía Complementaria,
Betancour, R. y Vilanou, C., **Historia de la Educación Física y el Deporte a través de los textos**, PPU,
Elias, N. y Dunning, E., **Deporte y ocio en el proceso de civilización**, Fondo de Cultura Económica,
Mandell, R.D., **Historia cultural del deporte**, Bellaterra,
Bibliografía Básica,
Salvador, J., **El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política**, Cátedra,
Devís, J. (coord.), **Actividad Física, Deporte y Salud.**, INDE,

---

Recomendaciones
